

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคาดหวังในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ตามข้อมูลทะเบียนผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2555 ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม จำนวน 615 คน จากจำนวน 10 หมู่บ้าน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ขามป้อม อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น โดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 35)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n แทน จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N แทน จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

E แทน ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ เท่ากับ 0.05)

แทนค่าตามสูตร ได้เป็น

$$n = \frac{615}{1 + 615 (0.05)^2} = 242.36$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 243 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ในการกำหนด สัดส่วนเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 243 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านขามป้อม หมู่ 1	91	36
2	บ้านส้มป่อยใหญ่ หมู่ 2	84	33
3	บ้านส้มป่อยน้อย หมู่ 3	47	19
4	บ้านวังฝ้าย หมู่ 4	93	37
5	บ้านหนองนกเขียน หมู่ 5	49	19
6	บ้านหนองโก หมู่ 6	78	31
7	บ้านหินสาว หมู่ 7	72	29
8	บ้านนาเสถียร หมู่ 8	22	9
9	บ้านวังฝ้าย หมู่ 9	55	22
10	บ้านหนองนกเขียน หมู่ 10	24	9
	รวม	615	243

ขั้นตอนที่ 3 โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

โดยการจับสลาก เพื่อให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง วิธีการคือ ทำกล่องจับสลากทั้งหมดจำนวน 10 กล่อง พร้อมเขียนชื่อหมู่บ้านข้างกล่องทุกกล่อง จากนั้นทำสลากด้วยการเขียนเลขที่ตามบัญชี รายชื่อผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้าน ให้ครบตามจำนวนของแต่ละหมู่บ้าน แล้วดำเนินการหยิบสลาก ทีละใบพร้อมบันทึก แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเลขที่สลากดังกล่าวตรงกับอันดับบุคคลที่เท่าไร ของบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุ หลังจากหยิบทุกครั้งให้นำสลากที่หยิบได้ใส่ลงกล่องคืน เพื่อให้ทุกเลขที่

ผู้สูงอายุมีโอกาสได้ถูกเลือกเท่า ๆ กัน หากได้รายชื่อเดิมให้จับสลากใหม่ จนกระทั่งได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อาชีพเดิม สถานภาพ ขนาดของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคาดหวังในการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเมืองน้อย จังหวัดขอนแก่น เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนววิธีของลิเคอร์ท (Likert) คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะทางการให้บริการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาคู่มือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวความคาดหวังของมนุษย์และคุณภาพชีวิต แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ แนวทางการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเภทแบบสอบถามตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 78-98)

2. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ ความคาดหวังในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม

3. สร้างแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย

1. เพศ ได้แก่ ชายและหญิง
2. อาชีพเดิม ได้แก่ รับจ้าง/ลูกจ้าง เกษตรกร ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับราชการ
3. สถานภาพ ได้แก่ ยังอยู่ด้วยกันกับคู่ชีวิต และไม่มีคู่ชีวิต/ตายแล้ว
4. ขนาดของครอบครัว ได้แก่

ขนาดเล็ก (สมาชิกในครอบครัวมี 1-3 คน)

ขนาดกลาง (สมาชิกในครอบครัวมี 4-5 คน)

ขนาดใหญ่ (สมาชิกในครอบครัวมี 6 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ความคาดหวังในการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเป็ดย่อย จังหวัดขอนแก่น ในการได้รับบริการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนววิธีของลิเคอร์ท์ (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ครอบคลุมประเด็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. สวัสดิการสังคมจากรัฐ	จำนวน	24 ข้อ
2. สวัสดิการสังคมจากชุมชน	จำนวน	11 ข้อ
3. สวัสดิการสังคมจากครอบครัว	จำนวน	4 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการให้บริการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมด้านภาษาด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นการศึกษา (Objective Congruency Index : IOC) พิจารณาค่า IOC ที่มีค่าผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

5.1 นายเสรีชัย ปิติทะ โนน วุฒิการศึกษ รัฐศาสตรมหาบัณชิต ตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารตำบลขามป้อม อำเภอเป็ดย่อย จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม และความถูกต้องขอแบบสอบถาม

5.2 นางสาวอัมพวัลย์ โชติจำลอง วุฒิการศึกษ ศึกษาศาสตรมหาบัณชิต (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่งครู คศ.2 โรงเรียนบ้านวังฝ้อ ขามป้อม ตำบลขามป้อม อำเภอเป็ดย่อย จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษาไทย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความที่ใช้

5.3 นายศรายุช เชาวน์ชาญ วุฒิการศึกษ การศึกษามหาบัณชิต (วัดผลการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบ้าน โคนก่อง โคนสูงหนองเต้ ตำบลบ้าน โคนก่อง โคนสูงหนองเต้ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญ ด้านสถิติ และการวัดและประเมินผล

การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องมือพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยพิจารณาค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

7. ปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

8. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้วิธี Item Total Correlation แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป แล้วนำข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 96) ค่าความเชื่อมั่นทั้งเท่ากับ .84

9. เมื่อได้รับแบบสอบถามที่มีค่าตามเกณฑ์และตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ขอความร่วมมือจากสำนักงานองค์การบริหารตำบลขามป้อม อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น พร้อมแบบสอบถามความคาดหวังในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

2. ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยผู้วิจัยและให้การอบรมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน จากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนด้วยตนเอง จนได้แบบสอบถามครบตามจำนวนทุกฉบับ

การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1
2. ตรวจสอบและให้คะแนนแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นรายชื่อตามเกณฑ์ ดังนี้

ความคาดหวังระดับมากที่สุด	ให้คะแนน 5
ความคาดหวังระดับมาก	ให้คะแนน 4
ความคาดหวังระดับปานกลาง	ให้คะแนน 3
ความคาดหวังระดับน้อย	ให้คะแนน 2
ความคาดหวังระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

3. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคาดหวังในการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเมืองน้อย จังหวัดขอนแก่น เสนอในรูปตารางโดยรวมและเป็นรายด้านแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ . 2551 : 186 – 187)

ระดับคะแนน 4.21 – 5.00	หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 3.41 – 4.20	หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก
ระดับคะแนน 2.61 – 3.40	หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 1.81 - 2.60	หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย
ระดับคะแนน 1.00 – 1.80	หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความคาดหวังในการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเมืองน้อย จังหวัดขอนแก่น ในการได้รับบริการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ที่มีเพศและสถานภาพต่างกันโดยรวม และเป็นรายด้าน โดยใช้สถิติ t-test (Independent Samples)

5. เปรียบเทียบความคาดหวังในการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเมืองน้อย จังหวัดขอนแก่น ในการได้รับบริการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ที่มีอาชีพเดิม ขนาดของครอบครัว แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

6. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอเมืองน้อย จังหวัด

S_i แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.1 ร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P แทน	ร้อยละ
	f แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{X} แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$ แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	N แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D. แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$ แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$ แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
	n แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 t-test

$$t = \frac{\bar{x}_h - \bar{x}_i}{\sqrt{\frac{S_h^2 + S_i^2}{n}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_h แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	\bar{X}_i แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

S^2_h	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S^2_i	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

3.2 F – test (One way ANOVAs)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าความแจกแจง F
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละชั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธี LSD. (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553 : 63 - 105)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY